

Västerviks kommun
vasterviks.kommun@vastervik.se

2023-11-30

1 (19)

Dnr- SI 2023: 5525

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid
Lidhemsskolan i Västerviks kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Lidhemsskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Lidhemsskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin uppföljning och analys av undervisningens genomförande.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver regelbundet utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn tillsammans med lärarna behöver utveckla arbetet med att skapa studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning samt följa upp att detta sker.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **30 maj 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023: 5525) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Lidhemsskolan leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att verksamheten till viss del är organiserad så att lärarna ges förutsättningar att för kollegialt lärande och samverkan. Vidare visar granskningen att rektorn följer upp kunskapsresultaten på skolenheten och fördelar resurser samt genomför utvecklingsåtgärder utifrån analysen av kunskapsresultaten. Däremot följer rektorn endast till viss del upp hur undervisningens genomförs, hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen samt hur jämställdhetsarbetet genomförs i undervisningen.

Ledning och organisation

Granskningen visar att det finns en organisation som skapar förutsättningar för lärarna att samverka. Av intervjuer med rektorn och lärarna samt insänd dokumentation framgår att det finns olika mötesforum där lärarna ges möjlighet att samverka. Exempelvis har lärarna veckovisa arbetslagsmöten, månadsvisa arbetsplatsträffar och två inplanerade möten med skolans elevhälsoteam per termin. Utöver det finns vissa gemensamma utvärderings- och planeringsdagar. Inför pågående läsår har arbetslagstiden utökats så att lärarna ska ha förutsättningar att samverka inom ämnena. Arbetslagen ansvarar själva för hur de använder tiden som är avsatt. Av intervju med rektorn framgår att rektorn inte följer upp hur tiden används men att det ibland finns en dagordning för arbetslagsmötena som styrs av rektorn. Det kan till exempel handla om att arbetslagen ska analysera kunskapsresultaten. Vid dessa tillfällen dokumenterar arbetslagen och rektorn tar del av dokumentationen. Rektorn uppger att framöver kommer viss tid på arbetslagsmötena avsättas till gemensamma pedagogiska diskussioner, exempelvis kring bemötande där förstelärare kommer ha en ledande roll.

Det skapas vissa förutsättningar för ett lärande i kollegiet. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att det genomförs olika insatser i syfte att utveckla undervisningen. Till exempel finns det ett samverkansprojekt inom kommunen som berör undervisningen i matematik och lärarna som deltar träffas veckovis och ibland deltar rektorn. Tidigare har det kollegiala lärandet koncentrerats kring bland annat implementeringen av Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet samt av språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Av intervjuer med lärarna framgår att det kollegiala lärandet sker under arbetslagstid men att det varierar hur mycket de utöver det samarbetar med varandra. Det beror till exempel på vilken årskurs de undervisar i eller i vilket ämne. Lärare på lågstadiet beskriver hur de ofta planerar undervisningen tillsammans, men det finns även de lärare som aldrig gör det. Tidigare fanns det gemensamma forum för samverkan inom kommunen och rektorn uppger att det arbetet ska återinföras för att lärare ska ges möjlighet till kollegialt lärande inom sitt eller sina ämnen.

Skolenhetens pedagogiska arbete utgår till viss del från ett gemensamt arbets- och förhållningssätt. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att det exempelvis finns tydliga rutiner för utvecklingssamtal, arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd samt rutiner riktade till nyanställda lärare och icke legitimerade lärare. Nyanställda lärare och icke legitimerade lärare får bland annat stöd av en mentor i det dagliga arbetet och extra insatser kring bedömning och betygssättning. Nyanställda lärare genomgår även en central utbildningsdag som kommunen anordnar och rektorn ansvarar för att de nyanställda lärarna får en genomgång av skolenhetens olika rutiner. Dessa rutiner uppmärksammas även för all personal vid terminsstart. Det framgår dock att det på skolenheten inte finns något gemensamt förhållningssätt kring till exempel hur eleverna ska bli mer delaktiga i undervisningen, hur syfte och mål ska tydliggöras för eleverna eller hur lärarna ska anpassa för elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Som tidigare nämnts kommer dock arbetslagmötena framöver få en tydligare dagordning kopplat till pedagogiska frågor. Skolinspektionen ser positivt på det planerade arbetet då det kan bidra till att utveckla samsyn kring ytterligare fler pedagogiska områden.

Jämställdhetsarbetet

Rektorn leder och styr till viss del ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att ge alla elever oavsett könstillhörighet samma förutsättningar att lära och utvecklas. Av intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärarna framgår att kollegiet tar del av och diskuterar skillnader i pojkar och flickors svar i trygghetsenkäten och att de diskuterar skillnader i pojkar och flickors kunskapsresultat. Rektorn uppger även att de analyserar kränkingsanmälningar och elevers stödbehov utifrån ett jämställdhetsperspektiv samt diskuterar flickor och pojkars talutrymme i klassrummet.

Vidare framgår att det förs diskussioner om vilket utrymme pojkar tar på rasterna på bekostnad av flickorna. Av intervjuer med rektorn, lärare och representanter från elevhälsan framgår att även om det pågår diskussioner som uppmärksammar skillnader mellan flickors och pojkars förutsättningar följer inte rektorn upp jämställdhetsarbetet i undervisningen. Vidare framgår det att det inte finns några aktuella kompetensutvecklingsinsatser inplanerade för att bredda kompetensen kring jämställdhet. Föregående läsår arbetade dock kollegiet med Skolverkets material om sexualitet, samtycke och relationer.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Rektorn följer systematiskt upp och gör en analys av kunskapsresultaten på skolenheten. Av intervjuer med rektorn, lärare samt insänd dokumentationen framgår att rektorn analyserar skillnader mellan pojkar och flickor, olika årskurser, olika klasser samt olika ämnen. Uppföljningen behandlar även de obligatoriska bedömningsstöden och resultaten på de nationella proven i årskurs 3 och 6. I uppföljningen tar rektorn även del av arbetslagens analyser av kunskapsresultaten vid terminsstart. Av intervjuer med representanter för elevhälsan framgår att de inte är delaktiga i någon analys av skolenhetens samlade kunskapsresultat men att de tillsammans med arbetslagen och rektorn följer upp kunskapsresultaten på individ- och gruppnivå under elevhälsomöten två gånger per läsår.

Rektorn följer till viss del upp hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Av samtliga intervjuer framkommer att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen framförallt genom skolenhetens projekt; Trygghet, respekt och omtanke (TRO). Projektet syftar till att regelbundet integrera värdegrundsarbetet i undervisningen. Eleverna beskriver att de ofta pratar om hur man ska vara en bra vän. Skolenheten har även en så kallad värdegrundsgrupp, som leds av rektorn. Värdegrundsgruppen arbetar såväl förebyggande som reaktivt med värdegrundsfrågor. De hanterar till exempel aktuella kränkingsanmälningar.

Rektor följer till viss del upp undervisningens genomförande. Av intervju med rektorn framgår att hen följer upp undervisningens kvalitet via medarbetarsamtal, arbetslagens mötesprotokoll, elevenkäter samt via lektionsobservationer. Rektorn uppger att lektionsobservationerna inte har något förutbestämt fokusområde men att hen exempelvis observerar interaktionen mellan lärare och elev samt lärarnas bemötande. Av intervjuer med lärare framgår dock att de lärare som har blivit observerade inte har fått någon återkoppling.

Rektorn genomför utvecklingsåtgärder och fördelar resurser utifrån den samlade analysen av kunskapsresultaten och undervisningen. Av intervju med rektorn samt

insänd dokumentation framgår att rektorn identifierar utvecklingsbehov och vidtar åtgärder. På lågstadiet pågår ett utvecklingsprojekt i ämnet matematik med syfte att öka måluppfyllelsen. I ämnet svenska har stödundervisningen utökats till att omfatta även mellanstadiet samt har en lärare i svenska som andraspråk anställts för att öka måluppfyllelsen. Av intervjuer med rektorn, lärare och representanter från elevhälsan samt insänd dokumentation framkommer även att rektorn utifrån analysarbetet har startat en verksamhet för elever i behov av en mer avskalad och lugn lärmiljö.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin uppföljning och analys av undervisningens genomförande.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver utveckla arbetet med uppföljning och analys av undervisningens genomförande. Granskningen visar att rektorn har viss insyn gällande undervisningens genomförande, bland annat genom medarbetarsamtal och lektionsobservationer. Det saknas emellertid ett brett underlag som rektorn kan använda för att följa upp undervisningens genomförande och hur den bland annat kan påverka elevernas kunskapsutveckling.

Av 4 kap. 4 § skollagen framgår att varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt ska planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Vidare framgår att kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever.

Av 2 kap. 25 § skollagen framgår även att elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete.

I Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98, s. 33) om det systematiska kvalitetsarbetet framgår att det, för att kunna analysera måluppfyllelsen och utvecklingsbehoven är viktigt att förskolechefen och rektorn tar tillvara personalens olika yrkeskompetenser och erfarenheter. Vidare framgår att rektorn särskilt kan behöva analysera om den genomförda uppföljningen utgör tillräckligt underlag för att bedöma den faktiska kvalitetsutvecklingen. I annat fall kan man behöva genomföra ytterligare uppföljning.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn utveckla arbetet med uppföljningen av undervisningen genom att bredda det underlag analysen utgår ifrån. Exempelvis kan det omfatta strukturerade lektionsobservationer och lärares och elevers

utvärderingar av undervisningen. Rektorn får på så vis ett bredare underlag som grund för sin analys och ett bättre underlag att utgå från när beslut om utvecklingsåtgärder ska fattas.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att undervisningen på Lidhemsskolan i huvudsak är strukturerad, varierad och består av olika typer av uppgifter. Undervisningen innehåller ett aktivt lärarstöd samt inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Vidare ger lärarna eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande och reflektera över frågor som inte har något givet svar. Eleverna är till viss del delaktiga i arbetet med att planerna och utvärdera undervisningen.

Variation, aktivt lärarstöd, struktur och målfokus

Undervisningen är varierad och eleverna ges ett aktivt lärarstöd i undervisningen. Av intervjuer med lärare, elever samt lektionsobservationer framgår att undervisningen ofta innehåller olika typer av uppgifter och aktiviteter. Lärarna planerar undervisningen så att eleverna får arbeta med olika moment och på olika sätt under en och samma lektion. Variationen anpassas även utifrån elevernas ålder och mognad och utifrån vilken tid på skoldagen lektionen är. Det framgår även att eleverna får ett aktivt lärarstöd, bland annat genom att lärarna ser till att eleverna förstår, kommer igång med uppgifter samt bibehåller fokus under lektioner. Exempelvis förklarar lärarna på olika sätt eller repeterar för att eleverna ska förstå.

Lektionsobservationerna visar även att det är vanligt förekommande att lärarna ger elever individuellt stöd, både utifrån att elever efterfrågar hjälp, men även att lärare har uppsikt och söker upp elever vars arbete har stannat av.

Undervisningen är i huvudsak strukturerad och lärarna för diskussioner om en gemensam lektionsstruktur. Av intervjuer med lärare samt lektionsobservationer

framgår att lektionerna generellt sett är välstrukturerade där olika delmoment och aktiviteter är kopplade till varandra i ett logiskt och sammanhängande flöde. Det finns goda exempel på lektioner där strukturen är tydlig för eleverna och där lektionsinnehållet sätts in i ett sammanhang. Exempelvis under en lektion i historia inleder läraren med att berätta om dagens mål med lektionen och går igenom nya begrepp. Därefter arbetar eleverna på olika sätt där nytt innehåll varvas med repetition. Läraren stämmer vid ett par tillfällen av hur arbetet går genom att ställa frågor och tillsammans med eleverna utforma en gemensam så kallad tankekarta.

Motivation och anpassning

Lärarnas bemötande och förhållningssätt stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Det framgår på flera sätt under observationerna, bland annat genom att flera lektioner innehåller moment då läraren och eleverna tillsammans summerar ett arbetsområde. Vid dessa tillfällen fångar och åskådliggör lärarna på olika sätt, till exempel med en tankekarta på tavlan, elevernas tankar och kunskaper och ser till att samtliga elever får komma till tals. Det finns även inslag i undervisningen där eleverna uppmuntras och utmanas att pröva sina tankar och kunskaper i mindre grupper innan de presenteras för helklass. Av såväl elevintervjuer som lektionsobservationer framgår att lärarna uppmuntrar eleverna att försöka men även att lärarna utmanar eleverna i deras lärande genom till exempel följdfrågor. Undervisningen är anpassad utifrån elevers olika förutsättningar och behov. Av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framgår att de tillsammans diskuterar förändringar i undervisningen som behöver genomföras utifrån enskilda elevers behov. Lärarna utformar uppgifter som kan utföras på olika sätt i syfte att utmana och stimulera eleverna oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling. Exempelvis skapar lärare arbetsblad till eleverna utifrån olika svårighetsgrad eller utformar frågorna så att de kan besvaras på flera olika nivåer. Ibland blir eleverna indelade i grupper utifrån kunskapsnivå. Av intervjuer med rektorn, lärare och elever framgår att så kallade lärarresurser också används för att anpassa undervisningen. Exempelvis när det finns behov av att arbeta i en mindre grupp eller att få ytterligare en genomgång av ett nytt arbetsområde.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Eleverna får i undervisningen möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Lektionsobservationerna visar att i flertalet av lektionerna får eleverna på olika sätt reflektera över sitt lärande. Eleverna och lärarna berättar att eleverna regelbundet får beskriva vad de har lärt sig. Exempelvis diskuterar eleverna tillsammans med läraren om vad de har lärt sig under en lektion eller under ett större arbetsområde. Ett annat sätt är att eleverna reflekterar över veckans mål i en veckodagbok. Vidare framgår av

intervjuer med elever och lärare samt lektionsobservationer att eleverna får svara på frågor där svaret inte alltid är givet på förhand.

Eleverna är till viss del med i planering och utvärdering av undervisningen. Av samtliga intervjuer samt lektionsobservationer framgår att skolenheten inte arbetar strukturerat med att göra eleverna delaktiga i planeringen eller utvärderingen av undervisningen. Lärarkollegiet har vid något tillfälle diskuterat elevernas delaktighet men det är inte en pågående diskussion och det är ingenting som har mynnat ut i något gemensamt arbetssätt. Ibland ges eleverna möjlighet att påverka i vilken ordning olika moment ska genomföras eller hur de vill examineras. Lärarna beskriver att det varierar i vilken grad eleverna får möjlighet att påverka undervisningen, men att eleverna ibland ges möjlighet att samtala med lärare om vad de skulle vilja förändra i undervisningen. Eleverna beskriver att de i matematik och i de samhällsorienterande ämnena ibland får utvärdera ett arbetsområde genom att svara på frågor från lärare. Ett annat exempel är att de ibland får utvärdera genom att ge tumme upp eller tumme ner i slutet av en lektion. Rektorn uppger att eleverna får svara på frågor om undervisningen i enkäter. Enkäterna har dock fokus på elevernas upplevelse av trygghet och inte explicit delaktighet i undervisningen. Utöver enkäterna har rektorn inte gjort några ytterligare uppföljningar av elevers delaktighet i undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver regelbundet utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Skolinspektionen bedömer att eleverna endast i viss del görs delaktiga i arbetet med att utvärdera undervisningen. Granskningen visar att det inte finns några gemensamma riktlinjer på skolenheten hur lärarna ska arbeta för att utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. Det varierar mellan lärare *om* och *hur* eleverna ges möjlighet att utvärdera undervisningen.

Enligt 4 kap. 9 & skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Av Lgr 22, avsnitt 2.3 framgår att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningen innehåll. Vidare framgår att läraren tillsammans med eleverna ska planera och utvärdera undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar att eleverna i högre utsträckningen och på ett strukturerat sätt ges möjlighet att utvärdera undervisningen så att lärarna kan använda utvärderingsunderlaget som utgångspunkt för vidare planeringen och utveckling av undervisningen. Det handlar exempelvis om att inhämta elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförs med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Lärare som kontinuerligt låter eleverna utvärdera hur arbetet fortlöper lyckas bättre med att få eleverna att uppleva att de har inflytande.¹ Utvärderingen av undervisningen kan med fördel samordnas med den utökade uppföljning av undervisningen genomförande som rekommenderas i området Rektors ledarskap. På så vis kan gemensamma ändamålsenliga förhållningssätt och strategier arbetas fram.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att det bedrivs ett medvetet arbete för att skapa trygghet på skolenheten. Skolenhetens gemensamma värdegrundsarbete genomsyrar verksamheten. Vidare framgår att studieron varierar mellan klasser och att det saknas ett strukturerat arbetssätt med studiero. Studieron diskuteras dock återkommande inom kollegiet och tillsammans med eleverna.

Arbetet för trygghet

Det bedrivs ett medvetet arbete för att skapa trygghet på skolenheten. Samtliga intervjuade uppger att skolenhetens gemensamma värdegrundsarbete; Trygghet, respekt, omtanke (TRO) är implementerat i verksamheten och något som alla klasser arbetar med. Det innebär till exempel att varje vecka arbetar alla klasser med

¹ Skolinspektionen (2018) Tematisk kvalitetsgranskning, *Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen*

planerade aktiviteter kopplade till skolenhetens värdegrundsarbete. Utöver arbetet med TRO har skolenheten en så kallade värdegrundsgrupp, som bland annat består av representanter för lärare och elevhälsan. Värdegrundsgruppen genomför bland annat trygghetsvandringar med elever för att identifiera otrygga platser, analyserar kränkingsanmälningar och de elevenkäter som årligen genomförs. Av intervjuer med rektorn och representanter för elevhälsan framgår att utifrån de behov som identifieras genom bland annat trygghetsvandringar och enkäter genomförs insatser. Exempelvis har antalet rastvärdar utökats och personal finns alltid med i anslutning till omklädningsrummen. Värdegrundsgruppen får även riktade uppdrag att arbeta med klasser då konflikter uppstår. Vidare framgår av intervjuer med elever att de känner sig trygga på skolenheten och att det alltid finns vuxna att vända sig till och att lärare ingriper vid såväl incidenter som vid dåligt språkbruk. Eleverna berättar även att lärare har pratat om hur elever ska vara mot varandra på sociala medier, men det framgår av intervjuer med lärare, rektorn och representanter för elevhälsan att det inte finns något gemensamt arbete gällande sociala medier. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök var dock en föreläsning om kränkande behandling på nätet inplanerad för såväl personal som vårdnadshavare.

Studiero och lugn miljö

I Lidhemsskolan sker till viss del ett arbete för att skapa studiero. Lärare och elever utformar tillsammans klassrumsregler för att främja studieron. Av intervjuer med elever framkommer dock att alla elever inte känner till klassrumsreglerna. Elevernas upplevelse av studiero följs upp bland annat genom elevenkäter och efterföljande samtal med eleverna. Skolinspektionens enkät våren 2023 visar att såväl elever som lärare på Lidhemsskolan skattar området studiero betydligt lägre jämfört med hur elever och lärare har svarat såväl i kommunen som i riket. Exempelvis svarar 30 procent av eleverna i dåvarande årskurs 5 på skolenheten att det ofta är så stökigt på lektionerna att de har svårt att koncentrera sig. Av samtliga intervjuer samt av lektionsobservationer framgår att studieron varierar mellan klasser men även beroende på ämne och tidpunkt på dagen. Studiero är dock någonting som diskuteras återkommande i kollegiet, exempelvis inom arbetslaget och på uppstarts dagar inför en ny termin. Diskussionerna leder emellertid sällan till konkreta åtgärder. Rektorn uppger att även om det saknas ett strukturerat arbetssätt med studiero, pågår ett arbete för att främja studieron, dels genom generella insatser, dels riktade insatser till klasser. Vid läsårets början spelade exempelvis elevrådet en teater om studiero som eleverna sedan diskuterade tillsammans med lärare. Värdegrundsgruppen ska också följa upp de samtalen med eleverna. Riktade insatser är till exempel att den centrala elevhälsan har fått uppdrag riktade till vissa klasser där de bland annat arbetar med att förbättra studieron. Rektorn har även vidtagit åtgärder så att den fysiska miljön ska

främja studieron, bland annat har ljuddämpande utrustning i klassrummen köpts in. Vidare uppger såväl lärare som rektorn att arbetet med studieron är ett prioriterat område och att det är någonting som de kommer att fortsätta att arbeta med, bland annat utifrån enkätresultat och den gemensamma skolstarten med teatern och efterföljande diskussioner med eleverna. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök fanns det ännu inte någon planering för det fortsatta arbetet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn tillsammans med lärarna behöver utveckla arbetet med att skapa studiero.

Skolinspektionen bedömer att arbetet för att skapa studiero i alla klasser behöver utvecklas. Granskningen visar att studieron varierar mellan klasser och lärare. Lärarna diskuterar studieron och involverar eleverna i arbetet med att förbättra studieron. Dock behöver rektorn tillsammans med sin personal närmare analysera hur studieron är för eleverna och komma överens om gemensamma arbetssätt för att skapa studiero i alla klasser.

Enligt 5 kap. 3 § skollagen ska alla elever tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen.

Av Lgr 22, avsnitt 2.2 framgår att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärare skapar rutiner och strategier för att skapa och bibehålla studiero. Utgångspunkt för arbetet kan till exempel vara lärares och elevers upplevelse av studiero. Målet är att undervisningen ska präglas av studiero oberoende av ämne och lärare och då är det viktigt att lärare ges möjlighet att lära av varandra, exempelvis genom att dela goda arbetssätt med varandra.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömningar ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn följer upp och analyserar avvikelser i lärarnas bedömningar och betygssättning samt för diskussioner med lärarna om avvikelserna. Rektorn ger dock lärarna endast vissa förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar.

Uppföljning och analys av bedömningar

Rektorn följer upp och analyserar avvikelser i bedömningar och betyg samt diskuterar dessa med lärarna. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att rektorn tar del av omdömen och betyg och att hen följer upp och analyserar resultatskillnader mellan olika ämnen, pojkars och flickors resultat samt skillnader mellan resultat på nationella prov och terminsbetyg. Ett viktigt underlag i analysarbetet är de kunskapsanalyser som lärarna gör i sina arbetslag. Till sin hjälp i analysarbetet har arbetslagen frågor som rektorn ställer gällande kunskapsresultaten. Exempelvis har lärarna fått frågor om skillnader mellan flickors och pojkars resultat i ämnet idrott och hälsa där flickornas lägre resultat beror på betygskriteriet som omfattar simning. Analysen visar även att skolenhetens förhållandevis höga måluppfyllelse gentemot riket, på det nationella provet i matematik i årskurs 6, beror på att den årskursen alltid har legat i framkant i ämnet och att ingen elev var i behov av särskilt stöd i ämnet. Rektorn har inte strukturerat följt upp enskilda lärares bedömning och betygssättning och har därmed inte kännedom om det skulle finnas några skillnader lärarna emellan.

Kvalitetssäkring av bedömningar

Granskningen visar att det varierar om lärarna ges möjligheter att samverka och kvalitetssäkra sina bedömningar. Av intervjuer med lärarna och rektorn framgår att arbetet främst sker inom arbetslaget och att det i huvudsak sker på lärares egna initiativ. Den enda systematik som finns är att de lärare som undervisar i ämnena engelska, matematik och svenska i årskurs 3 respektive årskurs 6 sambedömer de nationella proven samt att specialpedagogen deltar i arbetet med de obligatoriska bedömningsstöden. Icke legitimerade lärare har även regelbundna möten med sin mentor och får handledning i bedömningsarbetet. Föregående läsår ägnades en studiedag åt bedömningsfrågor och det framgår av intervjuer med rektorn och lärarna att lärarna då hade då möjlighet att diskutera betygskriterierna inom ett ämne och tillsammans med kollegor. Lärarna berättar att de använder Skolverkets bedömningsstöd och att de ibland diskuterar bedömningar med kollegor utifrån behov. Det framgår dock av intervjuer med såväl lärare som rektorn att likvärdighetsdiskussioner kring bedömning och betygssättning förs i begränsad omfattning på skolenheten. Rektorn förutsätter att tid för bedömningsarbetet avsätts i

arbetslagen, men rektorn följer inte upp att det görs. Vidare framgår att det finns lärare som är ensamma om att undervisa i ett ämne och då görs bedömningsarbetet på egen hand. Tidigare har det funnit ämnesnätverk inom kommunen och rektorn uppger att det finns planer på att återuppta det arbetet. Såväl rektorn som lärarna framhåller att de behöver utveckla metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök fanns det under höstterminen en planerad studiedag kring bedömning och betygssättning. Rektorn planerar även för att utveckla arbetet med sambedömning av de nationella proven så att det inte enbart ska ske av undervisande lärare för de aktuella årskurserna. För att ge lärarna bättre förutsättningar till likvärdig bedömning ska lärarna årligen sambedöma de nationella proven.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning samt följa upp att detta sker.

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte ges tillräckliga förutsättningar att gemensamt diskutera bedömning och betygssättning. Granskningen visar att lärare ges vissa förutsättningar att sambedöma nationella prov och att specialpedagogen deltar i arbetet med de obligatoriska bedömningsstöden. Det finns visserligen tid avsatt för bedömningsarbetet på arbetslagsmötena, men det arbetet följs inte upp och det varierar om lärare samverkar med andra lärare gällande bedömning och betygssättning, bland annat utifrån om de är ensamma om att undervisa i ett ämne. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök har dock rektorn identifierat att skolenhetens bedömningsarbete var i behov av att utvecklas och det finns planer på att bland annat öka den strukturerade sambedömningen inom skolenheten.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform var i landet den anordnas och av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer om Betyg och prövning (SKOLFS 2022:417 s.23-24) framgår att rektorn har en central roll för lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Lärare behöver ges förutsättningar att tillsammans med kollegor diskutera hur de kan analysera och värdera elevernas kunskaper, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att skapa förutsättningar så att alla lärare diskuterar sina bedömningar och sin betygssättning med kollegor. Vidare rekommenderas rektorn att tillsammans med lärarna skapa rutiner för hur lärarnas arbete med att kvalitetssäkra bedömningar och betygssättning ska genomföras i alla ämnen samt hur en uppföljning av arbetet ska genomföras. Arbetet kan med fördel genomföras tillsammans med andra skolenheter för att ytterligare öka lärarnas möjligheter till kollegialt lärande inom området bedömning och betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Lundquist

Malin Lundquist

Beslutsfattare

Signerat av: Malin Lundquist

X Viktor Hagström

Viktor Hagström

Föredragande

Signerat av: Viktor Hagström

I handläggningen av ärendet har även utredare Mats Pellbring och Tobias Thorén medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 11 och 12 september 2023. Besöket genomfördes av utredarna Mats Pellbring och Tobias Thorén.

Lidhemsskolan är en kommunal skola med Västerviks kommun som huvudman. Läsåret 2023/2024 får 227 elever sin utbildning i årskurserna 1-6. Skolenheten leds av en rektor. Lidhemsskolans 21 lärare är organiserade i stadievisa arbetslag.